УДК 34
З-12

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 27.07.2026 № 13).

З-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 05 черв. 2026 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2026. 242 с.

Збірник конференції містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (05.06.2026), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова);* канд. юрид. наук, доц. **Олександр ХРИСТОВ** (*заст. голови);* канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф**. Євген ЛЕГЕЗА**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** *(секретар).*

ISBN 978-617-8981-32-7

© ВНПЗ ДГУ, 2026
© Автори, 2026

Ткаченко П.І., Яцюк Т.С.
КВАЛІФІКУЮЧІ ТА ОСОБЛИВО КВАЛІФІКУЮЧІ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ РЕЖИМУ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР…….. 131

Ткаченко П.І.
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ СКЛАДОВІ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ПОРТРЕТА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ, ЯКА ПОРУШУЄ ВИМОГИ РЕЖИМУ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ……. 134

Ларкін М.О.
МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ, УЧИНЕНИХ ЧЛЕНАМИ МОЛОДІЖНИХ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП (ОБ'ЄДНАНЬ): ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ……... 138

Пекарський С.П.
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ ПІДРОЗДІЛАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ……. 140

Лукомська А.А.
ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОБСТАНОВКИ ВЧИНЕННЯ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ ТА БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ……. 143

Вакуленко А.Е.
РОЛЬ ГЛАСНОГО СПРИЯННЯ ГРОМАДЯН ОПЕРАТИВНИМ ПІДРОЗДІЛАМ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ……..…… 147

Бондаренко А.О., Зеленський С.М.
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРОТИДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ…….. 149

Булгакова Ю.М.
КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КОЕФІЦІЄНТА ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД З 2018 ПО 2025 РОКИ…….. 151

Калінін М.В.
ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ ПРИМІЩЕНЬ, ЩО Є МІСЦЕМ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК…… 155

Гребенюк М.П., Пиріг І.В.
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У КРИМІНАЛІСТИЧНОМУ РОЗПІЗНАВАННІ ОБЛИЧЧЯ…….. 157

Пиріг І.В.
МІСЦЕ ЦИФРОВИХ СЛІДІВ В СИСТЕМІ КРИМІНАЛІСТИКИ……. 159

4. Кримінологія: Загальна та Особлива частини : підруч. / І.М. Даньшин, В.В. Голіна, М.Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В.В. Голіни. – 2-ге вид. перероб. і доп. Харків : Право, 2009. 288 с.

5. Леляк Я. О. Особливості протидії злочинності на території Чорнобильської зони відчуження: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ : Київ, 2015. 243 с.

6. Кальман О. Г. Стан і головні напрями попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні та прикладні проблеми : моногр. Харків : Гімназія, 2003. 352 с.

7. Іванов Ю. Ф., Джужа О. М. Кримінологія : навч. посіб. Київ : Вид-во. Паливода А.В., 2006. 264 с.

8. Торбєєв М. О. Злочини проти радіаційної безпеки: кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Запоріжжя, 2019. 281 с.

Ткаченко Павло Ігорович
викладач кафедри права
Навчально-наукового інституту
Дніпровського гуманітарного університету,
асистент-дослідник
Академії політико-правових наук України,
член Асамблеї правників України
ORCID: 0000-0002-2378-8895
Яцюк Тарас Сергійович
аспірант кафедри права та
публічного управління
Університету Короля Данила,
член Асамблеї правників України
ORCID: 0009-0001-7773-6492

КВАЛІФІКУЮЧІ ТА ОСОБЛИВО КВАЛІФІКУЮЧІ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ РЕЖИМУ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

У сучасних умовах активного використання джерел іонізуючого випромінювання в промисловості, енергетиці, медицині та наукових дослідженнях питання забезпечення радіаційної безпеки набуває особливої уваги. Радіаційна безпека – це не лише технічне чи екологічне стратегічно важливе завдання, а й один із ключових елементів національної безпеки держави. Порушення встановлених вимог у цій сфері може спричинити тяжкі наслідки для життя і здоров’я людей, стану довкілля та функціонування об’єктів критичної інфраструктури [1, с. 149; 2, с. 300].

Структурний аналіз злочинності у сфері забезпечення ядерної та радіаційної безпеки в Україні дозволив визначити співвідношення окремих видів кримінально караних діянь у межах цієї категорії. Отримані дані свідчать, що найбільш поширеним кримінальним правопорушенням є

порушення вимог режиму радіаційної безпеки, передбачене ст. 267-1 КК України. Його частка становить 56,8 % від загальної кількості зареєстрованих злочинів у зазначеній сфері [3, с. 9].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», радіаційна безпеки визначається як дотримання допустимих меж радіаційного впливу на персонал, населення та навколишнє природне середовище, встановлених нормами та правилами з безпеки [4]. Головною метою забезпечення радіаційної безпеки є захист людей та довкілля від іонізуючого випромінювання, яке може завдати шкоди їхньому здоров'ю персоналу, а також здоров'ю населення, яке проживає на відповідній території [5, с. 84].

Кримінально-правова норма, що передбачає відповідальність за порушення вимог режиму радіаційної безпеки, спрямована на охорону встановленого правового режиму територій, які зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи. У цьому контексті законодавець визнає суспільно небезпечними та кримінально караними діяння, пов'язані з порушенням визначеного порядку використання й охорони зазначених зон, з урахуванням їх особливого правового статусу та підвищеного рівня екологічної і радіаційної небезпеки [1, с. 150; 2, с. 300].

Суспільна небезпечність цього злочину полягає у створенні загрози життю та здоров'ю людей, а також інших тяжких наслідків унаслідок неконтрольованого переміщення радіоактивно забруднених об'єктів за межі зони відчуження. Основним безпосереднім об'єктом є громадська безпека у сфері обігу продукції та інших матеріальних об'єктів із зазначених територій, додатковими визначається життя, здоров'я та екологічна безпека. Предметом злочину виступають продукти харчування, промислова та інша продукція, тварини, риба, рослини та інші об'єкти, переміщення яких потребує спеціального дозволу і дозиметричного контролю. Об'єктивна сторона виражається у незаконному переміщенні, придбанні або збуті таких об'єктів із Чорнобильської зони відчуження чи зони безумовного (обов'язкового) відселення без передбачених дозвільних процедур, за умови усвідомлення їх походження. Склад злочину є формальним і вважається закінченим з моменту вчинення відповідної дії незалежно від наслідків. Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом, при цьому мотив і мета значення для кваліфікації не мають [1, с. 151-154; 2, с. 301; 6, с. 619].

Щодо кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак порушення вимог режиму радіаційної безпеки. Так, у теорії кримінального права під кваліфікуючими ознаками розуміють передбачені законом притаманні частині кримінальних правопорушень відповідного виду суттєві обставини, що відбивають типовий, значно змінений порівняно з основним складом кримінального правопорушення ступінь суспільної небезпечності вчиненого й особи винного та вплив на законодавчу оцінку вчиненого й міру відповідальності [7, с. 48]. Кваліфікуючі ознаки, поряд з іншими кримінально-правовими засобами, виконують функцію диференціації кримінальної відповідальності, встановлюючи нові, підвищені порівняно з передбаченими санкціями за кримінальне правопорушення з основним складом межі типового покарання [8, с. 366; 9, с. 618].

Кваліфікуючі ознаки використовуються у кримінальному праві як засіб диференціації кримінальної відповідальності для конструювання більш небезпечного виду діянь і відповідно для визначення у законі нових меж караності порівняно з тими, які передбачені за вчинення основного складу злочину [9, с. 618].

Аналіз відповідних частин ст. 267-1 КК України дозволяє дійти висновку, що кваліфікуючою ознакою переміщення будь-яким способом за межі зони відчуження чи зони безумовного (обов'язкового) відселення без надання передбаченого законом дозволу або проведення дозиметричного контролю продуктів харчування рослинного і тваринного походження, промислової або іншої продукції, тварин, риби, рослин або будь-яких інших об'єктів є мета збуту. Дана кваліфікуюча ознака передбачена в ч. 3 ст. 267-1 КК України [1, с. 154].

Поняття «збут» в даному контексті можливо трактувати як умисна передача іншим особам шляхом продажу, обміну, дарування – продуктів харчування рослинного і тваринного походження, промислової чи іншої продукції, а також тварин, риби, рослин та будь-яких інших об'єктів, для переміщення яких за межі зони відчуження або зони безумовного (обов'язкового) відселення закон вимагає отримання спеціального дозволу та проведення дозиметричного контролю [2, с. 303; 6, с. 619].

Дана кваліфікуюча ознака підкреслює наявність спеціальної мети у винної особи, що полягає у отриманні матеріальної чи іншої вигоди від незаконної діяльності, і водночас свідчить про особливо суспільно небезпечний характер діяння, оскільки воно створює ризики для життя та здоров'я людей, а також для радіоекологічної безпеки [2, с. 303].

Частина 4 статті 267-1 КК України передбачає як особливо кваліфікуючі ознаки, крім двох ознак, що стосуються суб'єкта злочину, також спричинення загибелі людей та інших тяжких наслідків. В особливо кваліфікованому складі щодо порушення вимог режиму радіаційної безпеки можливий лише прямий умисел, а щодо загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків – лише необережність (як злочинна самовпевненість, так і злочинна недбалість). У разі порушення вимог режиму радіаційної безпеки та умисного заподіяння шкоди відповідальність настає за сукупністю зазначеного злочину та умисного злочину проти життя, здоров'я чи власності [2, с. 302; 6, с. 620].

Спричинення загибелі людей як особливо кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 267-1 КК України, охоплює настання смерті хоча б однієї особи. До інших тяжких наслідків у контексті порушення вимог режиму радіаційної безпеки, зокрема, належать заподіяння тяжкого тілесного ушкодження хоча б одній особі або тілесних ушкоджень середньої тяжкості двом і більше особам [2, с. 302; 6, с. 612].

Список використаних джерел та літератури:

1. Ткаченко П. І. Порушення вимог режиму радіаційної безпеки: кримінально-правовий аналіз. *Право і суспільство.* 2025. № 3. С. 147-155.

2. Ткаченко П. І. Кваліфікуючі ознаки порушення вимог режиму радіаційної безпеки. *Право і суспільство.* 2025. № 5. С. 298-303.

3. Турлова Ю. А., Тернавська А. А., Козлюк Л. Г., Нерсесян А. С., Поліщук С. Г. Кримінологічний аналіз злочинів у сфері ядерної та радіаційної безпеки. *Ядерна та радіаційна безпека.* 2024. № 1. С. 9-18.

4. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку : Закон України від 08.02.1995 № 39/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80 (дата звернення: 22.05.2026).

5. Тернавська А. А. Доктринальні підходи до систематизації кримінальних правопорушень у сфері радіоекологічної безпеки. *Вісник Кримінологічної асоціації України.* 2024. № 1 (31). С. 80-91.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко [та ін.] ; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернєя. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

7. Гуторова Н. О. Проблеми вдосконалення кваліфікуючих ознак злочинів у сфері господарської діяльності. *Відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності :* матер. наук.-практ. конф. Харків : «Кроссроуд», 2006. С. 47-50.

8. Марін О. К. Окремі теоретичні основи аналізу системи ознак, що кваліфікують злочин. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні :* матер. XII регіон. наук.-практ. конф. Львів : Юрид. факультет Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2006. С. 366-369.

9. Тагієв С. Р. Кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення як засоби диференціації кримінальної відповідальності. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2024. № 3. С. 617-620.

Ткаченко Павло Ігорович
викладач кафедри права
Навчально-наукового інституту
Дніпровського гуманітарного університету,
асистент-дослідник
Академії політико-правових наук України,
член Асамблеї правників України
ORCID: 0000-0002-2378-8895

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ СКЛАДОВІ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ПОРТРЕТА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ, ЯКА ПОРУШУЄ ВИМОГИ РЕЖИМУ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Кримінально-правові ознаки особи злочинця знаходять свій вияв у деяких формах дозлочинної поведінки особи і найбільш повно виражені в учиненому нею злочині. Серед ознак, які належать до вчиненого злочину, слід назвати ті, що характеризують: спрямованість злочинної поведінки суб'єкта на конкретні суспільні відносини, взяті під охорону законом (безпосередній об'єкт посягання); ступінь і характер суспільної небезпечності вчиненого злочину; способи, обрані для досягнення злочинної мети; мотив, яким керувався суб'єкт злочину; ставлення винного до вчиненого (визнав себе винним чи ні, розкаявся чи ні) та ін. Перелічені ознаки мають як кримінально-правове, так і кримінологічне значення. Їх виявлення і аналіз дають